

slezského původu, působícího také v Čechách, opět sloužit svému účelu.

Zdroje:

<http://www.marienstern.de/>, přístup 21. 8. 2012, 14:07

Katolski Posoļ, Marius Winzeler, St. Marienstern. Der Stifter, sein Kloster und die Kunst Mitteleuropas im 13. Jahrhundert, Janos Stekovics 2011.

Judith Oexle – Markus Bauer – Marius Winzeler (edd.), Zeit und Ewigkeit. 128 Tage in St. Marienstern, Halle an der Saale 1998.

Zum Lob und Ruhme Gottes, Kloster St. Marienstern, Marienstern 1998 (hrsg. von der Zisterzienserinnen-Abtei St. Marienstern).

750 Jahre Kloster St. Marienstern – Festschrift (Herausgegeben im Auftrag von Frau Äbtissin M. Benedicta Waurick und dem Konvent der Zisterzienserinnenabtei St. Marienstern durch Karlheinz Blaschke, Heinrich Magirius, Siegfried Seifert), Halle an der Saale 1998.

DOPISY

Památka na Jana Skalu w Dziedzicích/Włochách

V červnovém čísle ČLV zavzpomínal František Všeticka na osobnost Jana Skaly. Dvěma větami se věnuje i otázce pamětní desky. Uvedená informace ale vyžaduje některá upřesnění. Je pravda, že dům, ve kterém Skala zemřel, není v nejlepšímu stavu. Poněvadž je v soukromém vlastnictví, nemohou místní úřady v tomto ohledu nic dělat. Pamětní deska na tomto domě však není jediná. Pan Všeticka si pravděpodobně nevyšiml druhé desky, která se od roku 2009 nachází u vchodu na hřbitov, na kterém je Jan Skala pochován. Jistě také neviděl hrob, protože jinak by jeho pozornosti neušlo, že hrob byl obnoven a že na něj byl umístěn nový polsko-lužickosrbský nápis.

Jan Skala patřil k vedoucím pracovníkům Spolku Poláků v Německu, byl i vedoucím redaktorem časopisu Spolku národnostních menšin v Německu *Kulturwehr*. Již za svého pobytu v Dziedzicích v době druhé světové války spolupracoval s tamními složkami Zemské armády. Nyní je patronem polsko-lužickosrbské spolupráce a vzpomínka na něj je v Polsku, obzvláště na Opolsku, stále živá. Nejlepším důkazem byly oslavy 120. výročí jeho narození, pořádané Úřadem maršálka Opolského vojvodství, Vojvodstvím Opolským, obcemi Domaszowicemi a Namysłowem, Domowinou a polsko-lužickosrbským sdružením Pro Lusatia.

Piotr Pałys

Jurij Łuščanski z Budyšina zaslal redakci dopis k rozhovoru se Zorou Berákovou. Vedle milých slov nám sděluje, že v Budyšině bydlela paní spisovatelka u rodiny kantora Jurije Šolty a synovec Měrćin je monsignore Měrćin Salowski. Paní Šolćina – roz. Rězakec, byla v Budyšině jedna z posledních, kdo chodil každodenně v lužickosrbském kroji. Děkujeme za tyto upřesňující informace.

LETOPIS

Vzpomínka na Jozefa Macha

V květnovém vydání Česko-lužického věstníku byla uvedena stručná zpráva o tom, že dne 8. 4. 2012 zemřel v nedožitých 87 letech dlouholetý člen Společnosti přátel Lužice pan Jozef Mach z Kralup nad Vltavou.

Tuto smutnou zprávu také zveřejnily téměř všechny

lužickosrbské časopisy a noviny. Svým čtenářům připomněly, že odešel věrný přítel Lužice, který se velice zasloužil o dlouholeté pěstování česko-lužických vztahů.

Jozef Mach se narodil 8. 6. 1925 v Banské Štiavnici na Slovensku jako první ze tří synů české rodiny Machových. Jeho otec tam pracoval jako obchodní zástupce a jeho matka jako úřednice. Otec zemřel již v roce 1935, matka se dožila 83 let a zemřela v roce 1991.

Po otcově smrti se matka se syny Jozefem, Stanislavem a Karlem odstěhovala ke známým do jižních Čech. Zde také Jozef vychodil školu a vyučil se ve velkoobchodě s textilem. V roce 1943 si koupil ve Velvarské ulici v Minicích (později z a č l e n ě n ý c h do Kralup nad Vltavou) domek a nastěhoval se do něj. V něm také přežil konec války, při kterém jen šťastnou náhodou při velkém náletu na železniční uzel a průmyslové závody nepřišel o dům a o život.

Poslední Jozefova návštěva v Lužici dne 22. 8. 2008. Na obrázku je Pawol Rota, Antonín Vlk, Ing. Srb, Jozef Mach a Alfons Frencl (odleva). Foto: archiv autora.

V Kralupech nad Vltavou pracoval ve stavebnictví, později v nákladní dopravě ČSAD (Československé automobilové dopravy), dále jako účetní v místním JZD (Jednotném zemědělském družstvu) a několik let před odchodem do důchodu ještě ve velkoobchodě v Praze a v lékařském institutu.

V roce 1945, kdy u nás znovu ožilo hnutí za navrácení Lužice k Čechám, se seznámil s neznámějšími propagátory této myšlenky u nás, Vladimírem Zmeškalem a Kristiánem P. Lanštyákem, a úzce s nimi spolupracoval. V roce 1946 vstoupil do Společnosti přátel Lužice a zůstal jejím aktivním členem po celých 65 let. Po mnoho let v ní s velkou odpovědností a svědomitostí zastával funkci tajemníka. Z titulu této funkce také v roce 1958 organizoval úspěšný zájezd členů SPL na 1. festival lužickosrbské kultury do Budyšina. Byl to první společný poválečný zájezd do Lužice.

V roce 1966 zprostředkoval styky mezi školami v Kralupech nad Vltavou a v Róžantu. Ty však neměly dlouhého trvání. Vzaly za své v srpnu 1968 vstupem vojsk Varšavské smlouvy do Československa. Později se je již nepodařilo z nejrůznějších příčin obnovit.

Jozef Mach, stejně jako jeho bratři, byl vychováván v duchu českoobratrském. Byl klidný, tichý, skromný a pracovitý. Neměl rád žádné velké okázalosti. Rovněž mu byla cizí náboženská bigotnost a nesnášenlivost, s níž se i během působení v SPL často ze strany některých členů vedení Společnosti setkával. V tomto smyslu měl ve svém jednání pevné morální meze, jež nemohl překročit.

Jeho charakterové vlastnosti a českoobratrská výchova ho také vedly k tomu, že našel v Lužici řadu přátel mezi místními evangelíky. Mezi ně na prvním místě patřil Helmut Grós z Horní Hórky. Spolu s ním mezi roky 1985 až 2003 nevynechal ani jeden